

Nr 22.

Ankom till riksdagens kansli den 31 maj 1940 kl. 12 m.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckt motion angående ändring av tryckfrihetsförordningens bestämmelser om tryckfrihetsjuryn.

Uti en inom första kammaren väckt, till konstitutionsutskottet hänvisad motion, nr 101, av herr *Fredrik Ström* hemställes, att riksdagen såsom vilande för vidare grundlagsenlig behandling ville besluta sådan ändring av bestämmelserna i 5 § 4 mom. tryckfrihetsförordningen, att tryckfrihetsjuryn skall komma till användning allenast då den tilltalade så önskar samt att endast ett friande uttalande av juryn om en skrifts brottslighet skall tillerkännas bindande kraft, men domstolen förlänas rätt att underkänna ett uttalande av juryn i fällande riktning.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Före 1937 års ändringar i tryckfrihetsförordningen gällde, att lagligheten av åtalade skrifter innehåll alltid skulle prövas av en jury eller nämnd. I ett av särskilda sakkunniga år 1934 avgivet betänkande hade föreslagits, att frågan om juryns anlitan i egentliga tryckfrihetsmål i princip skulle avgöras uteslutande av den tilltalade. I proposition till 1936 års riksdag rörande ombildning av tryckfrihetsprocessen föreslogs däremot — på visst undantag när, som här saknar betydelse — sådan begränsning av regeln om juryns obligatoriska användning i tryckfrihetsmål, att parterna, om de vore ense, kunde hänskjuta målet till domstolens avgörande utan prövning av jury. Förslaget byggde på den förutsättningen, att parterna alljämt i viss utsträckning skulle äga inflytande på juryns sammansättning. Vad Kungl. Maj:t härutinnan föreslagit, godkändes av riksdagen, som år 1937 slutgiltigt antog de vilande grundlagsändringarna i ämnet. Med hänsyn till den korta tid, som sålunda förflutit från reformeringen av tryckfrihetsprocessens regler, anser sig utskottet ej kunna förorda, att frågan om en ytterligare begränsning, på sätt motionären föreslagit, av juryns användning för närvarande göres till föremål för närmare överväganden. Vad härefter beträffar motionärens förslag om sådan avvikelse från gällande regler rörande juryns kompetens, att domstolen skulle äga rätt att fria, där juryns uttalande gått i fällande riktning — medan ett frikännande av jury liksom hittills skulle vara bindande — vill utskottet endast framhålla, att en dylik genomgripande ändring i juryns funktioner skulle vara ägnad att under-

gräva själva juryinstitutionen, som dock även av motionären betraktas som ett värn för det fria ordet. Utskottet hemställer alltså,

att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 31 maj 1940.

På konstitutionsutskottets vägnar:

GUSTAF ADOLF BJÖRKMAN.

Närvarande: Herrar *Gustaf Adolf Björkman, Per Andersson, Herlitz, Källman, Thulin, Fredrik Ström**, *Hagström**, *Karl August Johanson, Nils Andersson, Albertsson, Andersson i Igelboda, Lindskog*, Fast*, Vougt, Mosesson, Arnemark, Nordström* i Torsby, *Eriksson* i Toftered, *Nilsson* i Göteborg och *Wolgast**.

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservationer:

1) av herr *Fredrik Ström*, som ansett, att utskottet, i anledning av motionen, bort hos riksdagen hemställa om skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan om utredning och förslag i motionens syfte.

2) av herr *Nils Andersson*.